

Az SVG világa (4. rész)

Képzletünk határai

Most, hogy már megismertük, mire is képesek a szabad szoftverek SVG fronton, itt az ideje, hogy a horizontunkat kicsit kitágítsuk! Láttuk a fájlformátumot, a rá épülő alkalmazásokat is, de a lehetőségeknek itt koránt sincs vége. Tulajdonképpen azt kezdünk az SVG-vel, amit akarunk! Számptalan programozási nyelv áll szolgálatunkra és némelyeknél már nem kell a világot újra felépítenünk magunknak.

© Kiskapu Kft. Minden jog fenntartva

Egyszóval elkényeztetnek minket SVG terén is. Persze a szabad szoftver itt is óriási plusz: a fekete doboz mentalitás helyett (vö.: bemenet-kimenet – közte a nagy homály) mindig a dolgok mélyére tudunk ásni, ami a programozás terén érdekes is és a hibakeresést is megkönnyíti. Kezdődjék az enumeráció, jöjjenek az objektumok!

A nyelvek kavalkádja és a megközelítés

SVG objektumokról szólj nékem Google! És szól is! Nem könnyű választani, hogy mely programnyelvekről legyen szó most, de a választás egyben szükséges és kényszerű. Szükséges, hiszen a nyelvek népszerűsége nyomán nem minden érdekli annyira a nyájas olvasót és kényszerű azért, hiszen egy Linuxvilágnyi terjedelmet is meg lehetne tölteni a különféle nyelvek SVG-vel kapcsolatos lehetőségeivel. Így aztán tervszerűen, előre megfontolt szándékkal a *PHP* és a *Perl* lesz a két alanya e cikknek a főszerző mellett. Nem magyarázkodás-képpen, sokkal inkább magyarázat-képpen jó tudni, hogy Magyarországon ebben az évben október 22-én először volt *Perl* konferencia, amin *Larry Wall*, a nyelv megalkotója is részt vett, valamint a *netcraft.com* szerverinformációs eszközével könnyen rájöhettünk, hogy hallatlan sok szervert van felszerelve a *PHP*-val. A *Perl* pedig hatalmas, szervezett struktúrában kínálja

a nyelvhez a kiegészítő elemeket, ami nagy könnyebbség. Rutinosak a *CPAN*-ról már egyből tudják, mire is kell gondolni.

Alapvetően kétféle módon közelíthetjük meg az SVG formátum felhasználását programjainkban. Felhasználhatunk már meglévő SVG képeket, hogy azokat megjelenítsük vagy magunk állíthatunk elő SVG ábrákat. Az első esetnek nem sok érdekessége van, hiszen erre kész megoldások léteznek. *KDE*-re épülő alkalmazáshoz az *svg.kde.org* címen nézzünk szét, *Gnome*hoz pedig a *librsvg.sourceforge.net* címen. Sokkal érdekesebb helyzet, ha tartalmat akarunk létrehozni, ebben sokkal inkább van perspektíva!

Ma a legnépszerűbbek a szkriptnyelvek; és ahol ezeket a programokat futtatni szokás, az korántsem meglepő módon a web. Nem egészen véletlen a webre kerülő alkalmazások nagy népszerűsége, hiszen bárhol, bármikor elérhetőek és gyakorlatilag platformfüggetlenül használhatóak. A *Perl* kezdetekben uralta a webes programok felségterületét, aztán a *PHP* mára átvette ezt a stafétabotot. Gyakran hangoztatott érv, hogy a *Perl* túl lassú. De nem kell messzire menni sikeres *Perl* alapú portálokért: a népszerű *Slashdot* is ezt használja, ami kellő bizonyíték, hogy nagy terhelés mellett is lehet *Perl*t használni. A következőekben a *PHP*-s és *Perl*-es SVG-gyártásról lesz szó. A továbbiak megértéséhez az alapvető programozási

fogalmak, mint változó, ciklus és függvény ismerete szükséges.

Az objektumé nem feltétlen, bár azokkal fogunk dolgozni.

Az objektum, pontatlan megfogalmazásban, nem más, mint egy saját emlékezettel ellátott függvény. Az adatszerkezeteket egységbe foglalhatjuk a rajtuk műveleteket végző függvényekkel. Ez valójában egy végtelen leegyszerűsített magyarázat, de ahhoz elég, hogy az SVG objektumokkal dolgozni tudjunk.

A cikkben újfent alapvető dolgokról lesz szó, így az elején tekintsük át azért, hogy milyen óriási lehetőségek rejtőznek abban, ha saját programunkkal készítenek SVG-t! Összekapcsolhatjuk a lentiek adatbázisokkal, mobil eszközökkel (a WAP már elég elterjedt, csak éppen nincs rá meg az a húzóalkalmazás, amitől használnák is a tömegek) vagy akár a *Google API* (<http://www.google.com/apis/>)-val is. Néhány ötlet az itt felsoroltakra: webáruház adatbázisának SVG-s vizualizációja, mobiltelefonra térkép vagy akár a *Google Fight* (www.googlefight.com) animált SVG-s verziója is elkészíthető. A lehetőségeket tényleg a fantáziánk határozza be.

Perl

„Pusztá kézzel” is lehetne SVG-ül sorokat kiírni a szabványos kimenetre, hiszen tulajdonképpen ennyiből áll a tennivaló, ezt sokkal elegánsabban

is megoldhatjuk, arról nem is beszélve, hogy ha az SVG-vel kellene bajlódni, az alapprobléma sikkadna el. A már emlegetett CPAN-ról szóljunk egy kicsit! A CPAN betűszó feloldása a *Comprehensive Perl Archive Network*. Ebben a cikk írásának pillanatában 8849 modulul lehetett találni. A CPAN-ban nem csak szoftverek, hanem dokumentációk is vannak. Ebből az óriási kavalkádból természetesen találunk SVG-hez kézreálló segítséget. A megtalált kiegészítést fel kell először telepíteni, amit a CPAN parancsértelmezővel tehetünk meg az alábbi módon:

```
perl -MCPAN -e shell;
```

A fenti parancsot root-ként adjuk ki, hiszen most programkönyvtárat fogunk telepíteni a rendszerre. Ha először indítjuk el ebben az üzemmódban a Perlt, néhány triviális kérdésre válaszolnunk kell, hogy hogyan tudja elérni a CPAN archívumot, aztán munkához láthatunk. A cpan> prompt után adjuk ki azt az install SVG parancsot, és ha minden rendben lezajlik, akkor minden előfeltétel adott ahhoz, hogy elkezdhessük a munkát. Ha valakinek nincs internetkapcsolata, ez a módszer nem működőképes. Ez esetben letöltheti tar.gz formátumban a modult és telepítheti kézzel a README-ben leírtaknak megfelelően.

Ennyi bevezetés után igazán szeretnénk olyan kódot látni, ami már SVG-t generál. Rajzoljunk színes(véletlen alapon) köröket egy szinuszhullám mentén (1. Lista)!

A keletkező képet bármilyen SVG-képes nézegetővel/szerkesztővel meg tudjuk nyitni. A dec2hex, szín, rgb függvények magukért beszélnek. A dec2hex egy tízes számrendszerbeli számot tizenhatos számrendszerbelivé alakít, az rgb 00-tól FF-ig ad vissza hexadecimálisban egy véletlenszámot, az rgb pedig három ilyen felhasználásával egy SVG értelmező számára is emészthető színkódot ad. A dec2hex függvényben a ? : operátorra azért volt szükség, hiszen a 0-t 00 alakban kell megadni(és így tovább, mindig kétjegyűre bővítve), mert feltétlenül hat karakterből kell álljon az érvényes színkód.

A \$szellesség, \$magasság változóban az elkészülő ábra méreteit tároljuk,

```
1. Lista szinusz.pl

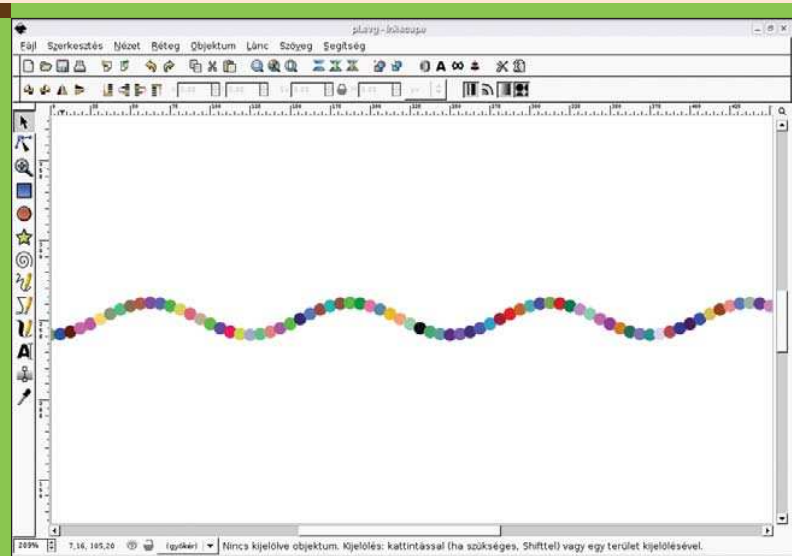
use SVG;

sub dec2hex($) {
    my( $dec ) = shift;
    return length(sprintf("%lx", $dec ))== 2?sprintf("%lx",
    ↵ $dec ):sprintf("%0lx", $dec);
}

sub szín {
    return dec2hex(int(rand 255));
}

sub rgb {
    return "#" . szín . szín . szín;
}

$szellesség=500;
$magasság=500;
$kordarab=80;
$PI=3.14159265;
my $svg= SVG->new('width',$szellesség,'height',$magasság);
for($i=0; $i<$kordarab; $i++)
{
    $svg->circle(id=>'kor' . $i,
    cx=>(($szellesség/$kordarab)*$i),
    cy=>($magasság/2)+(cos($PI*$i*0.1)*10),
    r=>$kordarab/20,
    style=>{fill=> rgb }
    );
}
print $svg->xmlify;
```


1. ábra A szinusz.pl kimenete Inkscape-ben megnyitva

a kordarab-ban pedig azt, hogy hány kört szeretnénk elhelyezni a szinuszhullámon.

A for ciklus előtt már található érdekes rész: egy új SVG objektumot hozunk létre, amit a \$svg-vel jelölünk.

A létrehozáskor megadjuk a kiterjedését. A ciklusban található az egyetlen rajzoló utasítás. Itt a létrejövő új elem XML azonosítójára, az X és Y koordinátákra és a kitöltés színére van szükségünk. Az utolsó előtti sorban azt

1. táblázat

Függvény neve	Geometriai alakzat	Függvény paraméterei
circle	kör	<ul style="list-style-type: none"> cx – középpont x koordinátája cy – középpont y koordinátája r – sugár
ellipse	ellipszis	<ul style="list-style-type: none"> cx – középpont x koordinátája cy – középpont y koordinátája rx – ellipszis magassága ry – ellipszis szélessége
rectangle	téglalap	<ul style="list-style-type: none"> x – x koordináta y – y koordináta width – szélesség height – magasság rx – saroklekerekítés x sugara ry – saroklekerekítés y sugara
image	bitkép beszúrása	<ul style="list-style-type: none"> x y width height '-href' – a bitkép elérési útja

mondjuk, hogy az eddigi ténykedéseinket a \$svg objektumot alakítsa át SVG formátumba és ezt írja ki a képernyőre. Ebből a kis szkriptből is látszik, hogy sokkal több időt töltöttünk el a valódi feladattal (színekódok és szinuszhullám), mint amit az SVG-re fordítottunk. Ez nagyobb terjedelmű munkák esetén csak fokozódik. Szép és jó, hogy egy kört el tudunk helyezni valahol a síkon, de az SVG ennél azért többet tud. A <http://search.cpan.org/~ronan/SVG-2.33/lib/SVG/Manual.pm> oldalon találjuk a teljes referenciát, de a legfontosabb tudnivalók itt is olvashatók. Ahogy az SVG-ben is megvoltak az alapvető építőelemek, éppen úgy itt is. Az 1. táblázat ezeket foglalja össze. Ezeket a következő formában lehet használni:

```
$svg_objektum->Függvény
↳ neve(Függvény paramétere=>
↳ "valami", Függvény
↳ paramétere=>"valami");
```

A szöveg használata még fontos lehet az elemi alkalmazásoknál is, ez azonban nem sorolható be a fentiek közé formai szempontból:

```
$svg->text(x=>10, y=>10,
↳ -cdata=>'Linuxvilág');
```

Persze ha a kedvenc újságunk neve helyett mást akarunk leírni, annak sincs különösebb akadálya. A betűtípust a most következő style használatával tudjuk beállítani. Ugyan az alapokon túl vagyunk, de formázás még hiányzik. A style pont erre való a következőképpen:

```
style => { CSS tulajdonság=>
↳ 'érték', CSS tulajdonság=>
↳ 'érték' }
```

Ezt lehet mindegyik elemhez használni, hogy mi módon, az a példaprogramból kiderül. Ezekből az alapvető építőelemekből és azokból amiket itt nem részleteztünk, felépíthetők az SVG fájlok a Perl segítségével.

PHP

A PHP-nál nem egy hivatalos helyről, hanem a www.phpclasses.net oldalról fogjuk beszerezni az SVG gyártáshoz elengedhetetlen eszközt. A PHP alapvetően webes eszköz, így készítsünk most el egy olyan szkriptet, ami egy weboldalon bekér egy szöveget és azt utána különféle színű és méretű (véletlenszerűen) betűkkel írja fel egy SVG dokumentumban. A szükséges fájlokat a <http://www.phpclasses.org/browse/package/457.html> címről tudjuk letölteni. Ez hasonlóan a Perles példához,

egy objektum lesz, ami elvégzi a piszkos munkát SVG fronton. A példa kipróbálásához nincs is másra szükség, mint egy webszerverre, ahol működik a PHP. Hozzunk létre egy könyvtárat például svg néven és oda töltjük fel a phpclasses.org-ról leszedett fájlokat. Ha ez megvan, az itt közölt példa-program is életre kel (2. Lista). Az SVG_CLASS_BASE-t kell csupán úgy átírni, hogy megtalálja az objektum saját magát és ki is lehet próbálni az alkotást. A fájl elején pontosan ugyan azt kellett elvégezni, amit Perlben is, egy véletlenszerű hexadecimális színekódot előállítani. Attól függően, hogy kapott-e POST módon szöveg paramétert a program, vagy kiírja az űrlapot vagy előállítja az SVG fájlt. Az űrlap kiírása minimális PHP és HTML ismeretekkel megérthető, de az if előbbi ága már nem ennyire triviális. Be kell először is állítani a már említett SVG_CLASS_BASE-t, hogy az objektum tudja, merre vannak a saját részei. Ezután a require_once("svg.php"); sorral jelezzük, hogy erre a fájlra szükségünk van a kódban. A

```
$svg =& new SvgDocument
↳ ($betukoz *($hossz+1) ,
↳ $magassag);
```

sor létrehoz egy új példányt az objektumból, amivel megkezdődik a tényleges SVG-zés. A for ciklus által betűnként rakjuk a dokumentumba a szöveget, ráadásul a színen kívül még a betűméretet is véletlenszerűen választjuk két határ között. A \$svg->printElement(); pedig mindent, amit a \$svg-nek kiadtunk, SVG formában visszaadja. Ezen SVG objektum részletes ismertetése nem célja ennek a cikknek, maga a PHP kódja már dokumentálja a működését. A Perlben felsorolt lehetőségek mindegyike létezik itt is, a szintaktika tér el csak kissé. Néhány fontosabb függvény a forráskódból:

```
function SvgText($x=0, $y=0,
↳ $text= "", $style="",
↳ $transform="");
function SvgRect($x=0, $y=0,
↳ $width=0, $height=0,
↳ $style="", $transform="");
function SvgLine($x1=0, $y1=0,
↳ $x2=0, $y2=0, $style="",
↳ $transform="");
```

2. Lista betu.php

```

<?
function szin()
{
    $veletlen = dehex(rand(0, 255));
    return strlen($veletlen) <2? "0" . $veletlen :
        ↳ $veletlen;
}

function szinkod()
{
    return "#" . szin() . szin() . szin();
}

if($_POST["szoveg"])
{
    define("SVG_CLASS_BASE",
$_SERVER["DOCUMENT_ROOT"] . "/svg/");
    $betukoz = 8;
    $min_betumeret = 8;
    $max_betumeret = 18;
    $magassag = 30;
    require_once("Svg.php");
    $szoveg = $_POST["szoveg"];
    $hossz = strlen($szoveg);
    $svg =& new SvgDocument($betukoz *($hossz+1) ,
        ↳ $magassag);
    for($i=0; $i<strlen($szoveg); $i++)
    {
        $svg->AddChild(new SvgText(($i+1)*$betukoz,
            ↳ $magassag/2, substr($szoveg, $i, 1),
                "font-size:".
            ↳ rand($min_betumeret,$max_betumeret) .
            ↳ ";text-anchor:middle; fill:" . szinkod()));
        $svg->printElement();
    }
    else {
        header("Content-type: text/html;
            ↳ charset=iso8859-2");
        ?><!DOCTYPE html PUBLIC "-//W3C//DTD HTML 4.01
            ↳ Transitional//EN">
        <html>
        <head>
        <meta
            ↳ content="text/html; charset=ISO-8859-2"
            ↳ http-equiv="content-type">
        <title>SVG</title>
        </head>
        <body>
        <form method="post"
            ↳ action="<?PHP_SELF?>"><input
            ↳ name="szoveg"><input
            ↳ type="submit"></form>
        </body>
        </html>
    }
}
?>

```


2. ábra A betu.php futási eredménye Konquerorban

```

function SvgEllipse($cx=0,
↳ $cy=0, $rx=0, $ry=0,
↳ $style="", $transform="");
function SvgCircle($cx=0,
↳ $cy=0, $r=0, $style="",
↳ $transform="");

```

Ezekhez a függvényekhez sem szükséges megadni az összes itt felsorolt paramétert. Ne feledjük, hogy az AddChild-ot a példaprogramhoz hasonlóan használni kell a létrejött grafikai elemekre. Figyelem! A PHP-s program a beírtakat semmilyen módon nem ellenőrzi. Ez egy valódi alkalmazásban megengedhetetlen. Tanulságos eset történt a cikk írása közben, kapcsolódik a bevezetőben

említett nyílt forrás – könnyű hibakezítés témához. Szokásomhoz híven a PHP és a HTML kódot UTF-8-as karakterkészlettel készítettem, de a program egyáltalán nem akart helyesen működni ékezetes karakterekkel. Ekkor megnyitottam a rendelkezésemre álló php fájlt (az SvgDocument.php-t) és megnéztem az objektum belső kódolását. Akár egy modulattal át is cserélhettem volna UTF-8-ra, de azt szerettem volna, ha az objektum módosítás nélkül felhasználható legyen.

Merre tovább?

Ez a két egyszerű példaprogram és a magyarázatuk azt a célt szolgálja, hogy az olvasó ráérezzen arra,

hogy a szervertoldali SVG gyártás miféle lehetőségekkel bír. Akik jártasak PHP-ben és Perl-ben, azok tudják, hogy mindkét nyelvnek nagy erőssége az adatbázis-elérés, adatfeldolgozás. Az adatbányászat egyik eleme lehet az adatbázis megjelenítése SVG segítségével. Időjárás-ikon készíthető úgy, hogy egy szkript feldolgoz egy időjárás RSS-csatornát (☞ www.rssweather.com) és még sorolhatnánk. Egyszerű eszközökkel látványos megoldásokhoz juthatunk. A sorozat ugyan ennél a pontnál véget ér, de az SVG lehetőségei természetesen nem.

Novák Áron
 (aaron@sztimre.hu)
 BME-VIK-es gólya,
 műkedvelő rendszer-
 gazda. Jelenleg leg-
 inkább a NetBeans-szel
 és mindenféle hordozható eszközzel
 foglalkozik, legalábbis mindazokkal
 amelyeket meg lehet szólaltatni
 Linux alatt.